

CABINET

COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWDYD YN NHŶ PENALLTA, TREDOMEN DDYDD MERCHER, 11 MAWRTH 2020 AM 10.30 A.M.

YN BRESENNOL:

Y Cyngorydd P. Marsden (Arweinydd) – Cadeirydd

Cynghorwyr:

C. Cuss (Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles), N. George (Yr Amgylchedd a Gwasanaethau'r Gymdogaeth), C.J. Gordon (Gwasanaethau Corfforaethol), S. Morgan (Adfywio, Trafnidiaeth a Chynaliadwyedd), ac E. Stenner (Cyllid, Perfformiad a Chynllunio).

Ynghyd â:

C. Harrhy (Prif Weithredwr), R. Edmunds (Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Gwasanaethau Corfforaethol), M.S. Williams (Cyfarwyddwr Corfforaethol Dros Dro – Cymunedau).

Hefyd yn bresennol:

K. Cole (Prif Swyddog Addysg), A. Cullinane (Uwch Swyddog Polisi – Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Ymgynghori), K. Peters (Rheolwr Polisi Corfforaethol), M. Lloyd (Pennaeth Seilwaith), G. Roberts (Arweinydd Tîm, Swyddog Trafnidiaeth, Uned Trafnidiaeth Integredig), R. Hartshorn (Pennaeth Diogelwch y Cyhoedd, Gwasanaethau Cymunedol a Hamdden), S. Harris (Pennaeth Gwasanaethau Gwella Busnes Dros Dro a Swyddog S151 Dros Dro), R. Tranter (Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Swyddog Monitro).

K. Bevan (Cyfarwyddwr – EAS), J. Wood (Cyfarwyddwr Cynorthwyol – Dysgu Proffesiynol/Gwella Ysgolion – EAS), E. Pryce (Cyfarwyddwr Cynorthwyol)

1. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Cafwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cyngorydd B. Jones (Addysg a Chyflawniad) ac L. Phipps (Cartrefi, Lleoedd a Thwristiaeth) a D. Street (Cyfarwyddwr Corfforaethol – Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai).

2. DATGANIADAU O FUDDIANT

Ni chafwyd datganiadau o fuddiant ar ddechrau'r cyfarfod, nac yn ystod y cyfarfod.

3. CABINET – 26 CHWEFROR 2020

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r cofnodion yn gofnod cywir, yn amodol ar ddiwygiad mewn perthynas â Chofnod rhif 7 – Fframwaith Ymgynghori ac Ymgysylltu 2020-2025, yn ymwneud â'r ffaith nad oedd Arweinydd y grŵp Annibynnol yn bresennol yn y pwyllgor Polisi ac Adnoddau, ac felly na chafodd gyfle i drafod y mater fel y nodwyd yn y cofnodion.

4. BLAENRAGLEN WAITH Y CABINET – NODI

Rhodddwyd, i'r Cabinet, Flaenraglen Waith y Cabinet a oedd yn manylu ar yr adroddiadau a oedd wedi'u hamserlennu o 25 Mawrth 2020 hyd at 7 Hydref 2020. Atgoffwyd yr Aelodau mai dogfen weithio yw Blaenraglen Waith y Cabinet, ac felly y gall newid.

Ar ôl ystyried a thrafod, cynigiwyd ac eiliwyd y dylid nodi'r Flaenraglen Waith. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol trwy godi dwylo.

PENDERFYNWYD nodi Blaenraglen Waith y Cabinet.

MATERION YR OEDD ANGEN PENDERFYNIADAU GWEITHREDOL YN EU CYLCH

5. CYNLLUN BUSNES GWASANAETH CYFLAWNI ADDYSG (EAS) (2020-2021) AC ATODIAD YR AWDURDOD LLEOL 2020-2021

Yr adroddiad, a ystyriwyd gan y Pwyllgor Craffu Addysg ar 24 Chwefror 2020 ac a amlinellodd Gynllun Busnes y Gwasanaeth Cyflawni Addysg (EAS) (2020-2021) ac Atodiad yr Awdurdod Lleol 2020-2021.

Nododd y Cabinet ei bod hi'n ofynnol i'r EAS gyflwyno Cynllun Busnes rhanbarthol eang yn flynyddol, ac iddo atodiad ar gyfer pob un o'r pum Awdurdod Lleol (ALI). Roedd yr adroddiad yn gofyn i'r Cabinet ystyried Cynllun Busnes drafft yr EAS ac Atodiad ALI Caerffili yn rhan o'r broses ymgynghori rhanbarthol.

Nodwyd bod y Cynllun Busnes yn nodi sut y mae'r EAS yn bwriadu cynnig gwasanaethau gwella ysgolion ledled yr holl ysgolion, yr unedau cyfeirio disgyblion a'r lleoliadau meithrin nas cynhelir sy'n cael eu hariannu ar ran pob ALI. Mae'r cynllun yn nodi sut y caiff ALLau eu cefnogi i gyflawni eu swyddogaeth statudol, trwy fynd i'r afael â'u blaenoriaethau gwella unigol, a hyrwyddo gwell deilliannau i ddisgyblion.

Mae blaenoriaethau'r Cynllun Busnes wedi deillio o gynlluniau strategol ALLau, cynnydd yn erbyn y Cynllun Busnes blaenorol, a meysydd a nodwyd trwy hunanwerthuso ac ymchwil allanol. Cafodd y Cabinet wybod am y cryfderau a'r meysydd i'w datblygu yng Nghaerffili, y manylir arnynt yn Atodiad yr ALI, y gellir eu halinio â darpariaeth gwasanaethau'r ALI er mwyn sicrhau bod pob disgybl yn cyflawni ei botensial llawn.

Gofynnwyd i'r Cabinet nodi bod yr EAS yn gwmni cyfyngedig dielw sy'n eiddo i'r pum ALI yn ne-ddwyrain Cymru. Trwy Gynllun Busnes cytunedig, mae'r EAS yn cyflwyno ystod eang o wasanaethau gwella ysgolion i bob ysgol (pob cyfnod allweddol, gan gynnwys ysgolion pob oed ac ysgolion arbennig), unedau cyfeirio disgyblion a lleoliadau meithrin nas cynhelir sy'n cael eu hariannu, ar ran pob ALI. Mae'r cynllun hwn yn cefnogi'r rôl yr ALLau wrth gyflawni eu swyddogaeth statudol, gan fynd i'r afael â'u blaenoriaethau gwella unigol, a hyrwyddo gwell deilliannau i ddisgyblion.

Nodwyd bod blaenoriaethau ar gyfer y Cynllun Busnes wedi deillio o Gynlluniau Strategol Awdurdodau Lleol, o'r cynnydd a wnaed yn erbyn y Cynllun Busnes blaenorol, meysydd y nodwyd bod angen eu gwella trwy brosesau hunanwerthuso mewnol, ac ymchwil allanol.

Gofynnwyd i'r Cabinet nodi bod yr EAS o dan reolaeth model llywodraethu cadarn sydd wedi'i seilio ar Gytundeb Cydweithredu ac Aelodau (CAMA) ac Erthyglau Cymdeithasu. Mae sicrhau bod yr EAS yn cynnig gwerth am arian o'r pwys mwyaf. Yn rhai sy'n derbyn arian cyhoeddus, mae'n bwysig bod cyllidebau'n cael eu dyrannu'n ddoeth. Mae'r EAS yn ceisio cyflawni gwell byth gwerth am arian trwy fantoli'r gyllideb a darparu gwasanaethau o fewn cyfyngiadau ei gyllideb, gwneud rhagor o arbedion effeithlonrwydd lle bynnag y bo modd, a thrwy sicrhau y manteisir i'r eithaf ar gyfraddau dirprwyo grantiau i ysgolion.

Mae'r gyfradd dirprwyo grantiau i ysgolion wedi cynyddu 94%, a phroffil staff EAS wedi cynyddu 48% ers 2012. Yn wreiddiol, pennwyd targed incwm masnachu trwy ysgolion o £1.25m i elfen o'r EAS, fel bod cyfrifon diwedd y flwyddyn yn gytbwys. Mae hyn bellach wedi'i ddileu'n llwyr o fod yn ddibynnol ar incwm, ac ni chodir tâl ar ysgolion, bellach, am unrhyw hyfforddiant nac am wasanaethau a ddarperir yn unol â'r cynllun busnes.

Mae cyllid awdurdodau lleol ar gyfer gweithio mewn consortiwm wedi'i seilio ar y Model Cenedlaethol ar gyfer Gweithio'n Rhanbarthol, a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn 2014. Argymhellodd y model ddyraniad cyllid craidd o £3.6m ar gyfer yr EAS. Mae cyfraniad craidd presennol ALLau yn seiliedig ar y ffigurau hyn, wedi tynnu arbedion effeithlonrwydd o £1.17m o flwyddyn i flwyddyn er 2012, y cytunwyd arnynt mewn cydweithrediad â'r 5 ALI. Mae ffigurau dangosol yr ALLau ar gyfer 2020/21 fel a ganlyn: £1,005,705 yw cyfraniad ALI Caerffili o 2020/21, o gymharu â £1,021,020 yn 2019/20.

Gofynnwyd i'r Cabinet nodi rhai gwelliannau i adran 5.26 o'r adroddiad, sy'n cyfeirio at Risgiau ALI Caerffili:

- Nid yw canran ddigon uchel o ddysgwyr yn gwneud y cynnydd a ddisgwylir ac yn cyflawni deilliannau priodol yng Nghyfnod Allweddol 4, yn enwedig yn y Saesneg a mesurau Capio 9.
- Nid yw ansawdd arweinyddiaeth, ar draws pob cyfnod addysg, yn gwella cyflymed â'i thrywydd presennol.
- Mae nifer y disgyblion sy'n ennill graddau A-A* yng Nghyfnod Allweddol 5 yn parhau yn rhy isel.
- Nid yw dysgwyr sy'n agored i niwed, ym mhob cyfnod, yn gwneud cynnydd digonol.
- Nid yw disgyblion yn meithrin digon o sgiliau yn ymwneud â chymhwysedd digidol.

Diolchodd y Cabinet i'r Swyddogion am yr adroddiad a chafwyd trafodaeth arno.

Wrth nodi'r Risgiau, mynegodd Aelod o'r Cabinet bryderon ynghylch Ansawdd Arweinyddiaeth a Chymhwysedd Digidol. Eglurodd y Swyddogion eu bod wedi'u nodi yn risgiau, gan ei bod yn annhebygol y bydd pob ysgol yn perfformio yn y fath fodd bob amser. Fodd bynnag, sicrhawyd yr Aelodau y buddsoddwyd yn sylweddol mewn Sgiliau Arwain ar gyfer rhai ysgolion, a rhagwelir y bydd yr un prosiect yn cael ei gyflwyno ar draws ysgolion eraill. Yn ogystal, mae nifer o ddulliau cadw cydbwysedd ar waith er mwyn lliniaru effaith y Risgiau hyn a nodwyd. Darparwyd rhagor o wybodaeth ynghylch Cymhwysedd Digidol ac eglurwyd bod y Risg hwn yn ymwneud â rhaglen dechnoleg newydd a gaiff ei chyflwyno ym mhob ysgol.

Yng ngoleuni'r pryderon, cynigiwyd ac eiliwyd y dylid ychwanegu argymhelliad ychwanegol i fonitro ac adolygu cynnydd y Risgiau a nodwyd.

Ar ôl ystyried a thrafod yr argymhelliad ychwanegol, a'i gynnwys, cynigiwyd ac eiliwyd y dylid gohirio'r adroddiad. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol trwy godi dwylo.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau sydd wedi eu cynnwys yn adroddiad y Swyddogion, ac yn amodol ar argymhelliad ychwanegol (iii):

- i) Ystyried a nodi sylwadau'r Pwyllgor Craffu Addysg;
- ii) Cytuno ar Gynllun Busnes yr EAS a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru.
- iii) Adolygu a monitro'r risgiau yn rheolaidd, fel y'i nodwyd yn yr adroddiad, ac adrodd arnynt i'r Cabinet.

6. **AMCANION A CHAMAU GWEITHREDU'R CYNLLUN CYDRADDOLDEB STRATEGOL 2020-2024**

Gofynnodd yr adroddiad, a gafodd ei ystyried gan y Pwyllgor Craffu Polisi ac Adnoddau ar 25 Chwefror 2020, am farn y Cabinet ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol drafft.

Nododd y Cabinet fod gan y Cyngor ddogfen weithredol bedair blynedd ar waith ers mis Ebrill 2016, a elwir yn Gynllun Cydraddoldeb Strategol – yn ymwneud ag amcanion Strategol Cydraddoldeb a'r Gymraeg, sydd wedi'i gefnogi gan Gynllun Gweithredu ar wahân.

Mae Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus yng Nghymru yn ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod cyhoeddus ddatblygu a chyhoeddi Cynllun Cydraddoldeb Strategol bob pedair blynedd.

Mae Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 wedi ei adolygu'n llawn o'i gymharu â'r fersiwn flaenorol, er mwyn adlewyrchu newidiadau mewn arfer gorau ac amcanion, neu i gynnig gwybodaeth ychwanegol. Datblygwyd yr Amcanion a'r Cynllun Gweithredu cyfunol er mwyn ystyried cyflawniadau a chynnydd, a'u cyfuno mewn un ddogfen weithredol.

Datblygwyd y cynllun fel bod modd i'r Cyngor nodi sut y mae'n bwriadu cyflawni ei ymrwymiad i gydraddoldeb, a sut y bydd yn cyflawni ei rwymedigaethau cyfreithiol o fewn y Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Rydym wedi defnyddio dogfennau allweddol i helpu i ddatblygu'r cynllun diwygiedig, megis y Cynllun Corfforaethol 2018-2023, a Strategaeth Uchelgeisiau a Rennir yr adran addysg, yn ogystal â gwybodaeth a ddarparwyd gan reolwyr gwasanaethau.

Mae'r Cynllun yn cynnwys 7 Amcan Cydraddoldeb, sef:

- Cynllunio a Darparu Gwasanaethau
- Addysg, Sgiliau a Chyflogaeth
- Cydlyniant Cymunedol
- Ymgysylltu a Chyfranogi Cynhwysol
- Y Gymraeg
- Gweithlu Cynhwysol, Amrywiol a Chyfartal
- Lleihau'r Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau

Nodwyd bod ymgynghoriad ffurfiol wedi ei gynnal ym mis Tachwedd 2019. Roedd hyn yn cynnwys ymgysylltu targededig â rhanddeiliaid sydd â diddordeb penodol mewn cydraddoldeb e.e. Anabledd, y Gymraeg, a Rhieni ac ati, Aelodau etholedig, rheolwyr gwasanaethau a staff. Mae Adroddiad yr Ymgynghoriad wedi'i atodi yn Atodiad B yr adroddiad.

Nododd y Cabinet fod yr adborth ar y broses ymgynghori yn gefnogol iawn i'r amcanion drafft ar y cyfan. Mae'r meysydd i'w gwella a'r rhwystrau a nodwyd wedi'u cynnwys yn gamau gweithredu o dan bob Amcan Cydraddoldeb perthnasol. Gofynnwyd i Aelodau nodi yn yr Adroddiad Ymgynghori, ynghyd â'r adborth a dderbyniwyd yn rhan o'r ymgynghoriad, y cyfeiriwyd at sylwadau sydd wedi'u hymgorffori yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol.

Gofynnwyd i'r Cabinet nodi ychydig o welliannau sydd a wnaed ar gyfer eglurder yn unig, ers cyflwyno'r drafft i'r Pwyllgor Craffu Polisi ac Adnoddau:

- Caiff y **Fframwaith Ymgynghori ac Ymgysylltu**, sydd newydd ei fabwysiadu, ei ychwanegu at Amcan Cydraddoldeb 4 o dan **Dogfennau Ategol**.
- Amcan Cydraddoldeb Strategol 6 – Pwynt Gweithredu 4. Byddwn yn nodi'r rheoliadau

penodol a gafodd eu crybwyll fel a ganlyn: **Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011**

- Caiff brawddeg ei hychwanegu at y paragraff olaf ar dudalen 31 y Cynllun, a fydd yn dweud; **Er y gwnaed ymdrech i ymgynghori â phob sector o'r gymuned, mae'n amlwg nad oedd rhai rhanddeiliaid wedi cymryd rhan yn y broses.**

Bydd Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 a'r camau gweithredu cysylltiedig; yn sicrhau bod gan y Cyngor ddogfen addas i'r diben sy'n dangos ei fod yn cydymffurfio â'r dyletswyddau statudol diweddaraf yn ymwneud â Chydraddoldeb a'r Gymraeg. Fe'i datblygwyd yn unol â gofynion a chanllawiau deddfwriaethol a luniwyd gan y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol.

Yn hyn o beth, gofynnwyd i'r Cabinet ystyried yr adroddiad ac argymhell i'r Cyngor ei gymeradwyo ar 21 Ebrill 2020.

Diolchodd y Cabinet i'r Swyddogion am yr adroddiad a chafwyd trafodaeth arno.

Mynegodd Aelod o'r Cabinet bryderon ynghylch ymgynghoriad diweddar a gynhaliwyd gan Lywodraeth y DU mewn perthynas â'r Ddeddf Cydnabod Rhywedd; gofynnodd am ragor o wybodaeth am weithgarwch y Cyngor i gefnogi'r Gymuned Drawsryweddol ac unigolion yn y gweithle. Eglurodd Swyddogion fod hyfforddiant ar gael ar gyfer staff ac Aelodau. Yn flaenorol, gofynnodd Gwasanaethau Hamdden am hyfforddiant ymwybyddiaeth o Drawsrywedd i staff, er mwyn mynd i'r afael â materion yn ymwneud â defnyddio ystafelloedd newid mewn canolfannau hamdden. Mae'r tîm yn gweithio'n agos ag Umbrella Cymru a phartneriaid eraill, yn cynnwys y Grŵp Ieuenctid ar gyfer Pobl Lesbiaidd, Hoyw, Ddeurywiol a Thrawsrywiol (LGBT) er mwyn rhoi cymorth a chyngor yn ôl yr angen. Yn ogystal, cynhelir diwrnodau ymwybyddiaeth staff i dynnu sylw at ddiwrnodau ymwybyddiaeth penodol sy'n ymwneud â chydraddoldeb a'r Gymraeg, a bod yn gyfle i ofyn am gyngor a chymorth mewn perthynas â'u gwaith.

Sicrhawyd y Cabinet bod y Cyngor yn anelu at rymuso staff a chynnig y cymorth sydd ei angen, sydd wedi'i wreiddio yn y sefydliad cyfan, yn cael ei gefnogi a'i ddathlu.

Ar ôl ystyried a thrafod, cynigiwyd ac eiliwyd y dylid cymeradwyo'r argymhelliad yn yr adroddiad. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol trwy godi dwylo.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau sydd wedi eu cynnwys yn adroddiad Swyddog:

- i) Ystyried y farn a fynegwyd gan y Pwyllgor Craffu;
- ii) Cyflwyno Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024, yr Amcanion a'r Camau Gweithredu i'r Cyngor i'w cymeradwyo a'u mabwysiadu yn bolisi'r Cyngor.

7. CYDWEITHIO AR YR UNED TRAFNIDIAETH INTEGREDIG

Cyflwynwyd yr adroddiad i Bwyllgor Craffu yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd ar 11 Chwefror 2020, ac mae'n amlinellu'r cynnig i Unedau Trafnidiaeth Integredig (ITU) Cyngorau Bwrdeistref Sirol Caerffili a Rhondda Cynon Taf gydwethio er mwyn creu canolfan ragoriaeth ar gyfer darparu gwasanaethau trafndiaeth i deithwyr y ddau awdurdod lleol.

Nodwyd bod Caerffili a Rhondda Cynon Taf wedi bod yn trafod y potensial o greu Uned Trafnidiaeth Integredig ar y cyd. Mae eisoes gan y ddau gyngor Unedau Trafnidiaeth Integredig sy'n cael eu rhedeg yn dda, a chanddynt adnoddau digonol, sy'n darparu gwasanaethau ar gyfer gwasanaethau bws cyhoeddus, cludiant rhwng y cartref a'r ysgol a chludiant Gwasanaethau Cymdeithasol i oedolion a phlant agored i niwed. Y cynnig yw defnyddio'r gwaith da y mae'r ddau gyngor eisoes yn ei wneud trwy eu Hunedau Trafnidiaeth Integredig, yn sail i greu cydnerthedd a gallu a fydd yn sicrhau parhad y busnes.

Y cynnig yw bod strwythur rheoli ar y cyd yn cael ei roi ar waith er mwyn rheoli Uned Trafnidiaeth Integredig y ddau Gyngor, a thrwy'r cydweithio hwn, byddai'r ddau gyngor yn rhannu adnoddau i greu canolfan ragoriaeth er mwyn darparu gwasanaethau trafndiaeth ar gyfer teithwyr Caerffili a Rhondda Cynon Taf.

Diolchodd y Cabinet i'r Swyddog am yr adroddiad a chafwyd trafodaeth arno.

Nodwyd bod y cydweithio yn cefnogi cynlluniau Llywodraeth Cymru, a bod yr Awdurdod Lleol yn arwain ym maes Trafnidiaeth. Byddai cydweithio ag awdurdod lleol arall, gan rannu adnoddau a gwasanaethau, yn cyfrannu at agenda drawsnewid Caerffili "tîm Caerffili", ac agenda gydweithio Llywodraeth Cymru.

Gofynnodd un Aelod am ragor o wybodaeth am yr amserlenni o ran cyflwyno'r gwasanaeth a chynllunio ar gyfer y dyfodol. Esboniodd Swyddogion ei bod dal yn ddyddiau cynnar i'r prosiect, ond gobeithir y gellir defnyddio'r cydweithio hwn yn gyfle i fod yn fenter fasnachol, gan dargedu ardal y Fargen Ddinesig ehangach. Mae gwaith ar y gweill gyda'r Swyddogion Datblygu Busnes er mwyn ystyried ehangu elfen fasnachol y cydweithio.

Nodwyd bod hwn yn wasanaeth arbenigol, ac felly ymholodd Aelod ynghylch defnyddio prentisiaid. Esboniodd Swyddogion nad yw hyn wedi'i ddatblygu eto gan mai newydd gychwyn y mae'r prosiect; fodd bynnag, mae'n rhywbeth i'w ystyried ar gyfer y dyfodol, yn enwedig gan fod yma weithlu sy'n heneiddio ac o ystyried arbenigedd y pwnc. Nodwyd bod prentisiaid yn cael eu cyflogi yn yr Is-adran ehangach ar hyn o bryd, a fydd yn cael eu symud i rolau technegol cyn hir, ac felly gobeithir y gellir recriwtio prentisiaid ychwanegol.

Ar ôl ystyried a thrafod, cynigiwyd ac eiliwyd y dylid cymeradwyo'r argymhelliad yn yr adroddiad. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol trwy godi dwylo.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau sydd wedi eu cynnwys yn adroddiad y Swyddogion:-

- i) Cytuno i'r Cyngor weithio gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf i greu canolfan ragoriaeth er mwyn darparu gwasanaethau trafndiaeth i deithwyr ledled Caerffili a Rhondda Cynon Taf.
- ii) Y dylid ceisio awdurdod dirprwyedig oddi wrth y Cabinet i gymeradwyo a diwygio'r cynllun busnes a chyflenwi ar gyfer y tîm rheoli ar y cyd, ac i baratoi a chytuno ar Gylch Gorchwyl y cyd-fwrdd/grŵp llywio mewn ymgynghoriad â'r Cabinet/Aelodau Gweithredol perthnasol.

8. CYHOEDDI DATA'R BWLCH CYFLOG AR SAIL RHYW 2019 – RHEOLIADAU DEDDF CYDRADDOLDEB 2010 (DYLETSWYDDAU PENODOL AC AWDURDODAU CYHOEDDUS) 2017.

Gofynnodd yr adroddiad am gymeradwyaeth y Cabinet i gyhoeddi datganiad ysgrifenedig bwlch cyflog rhwng y rhywiau yr Awdurdod ar gyfer 2019.

O dan Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Penodol ac Awdurdodau Cyhoeddus) 2017 mae'n ofynnol i bob sefydliad, a restrir yn Atodlen 2 i'r rheoliadau sy'n cyflogi dros 250 o weithwyr, adrodd yn flynyddol ar eu bwlch cyflog rhwng y rhywiau o 2017 ymlaen.

Bydd y darpariaethau o dan y Rheoliadau hyn yn gymwys yn unig i gyflogeion a benodir ac a reolir yn uniongyrchol gan y Cyngor. Felly, nid yw'n ofynnol i gyflogeion a benodir ac a reolir gan benaethiaid ysgol/cyrff llywodraethu gael eu cynnwys o fewn cwrpas data bwlch cyflog rhwng y rhywiau'r Cyngor. Mae hyn yn adlewyrchu'r sefyllfa unigryw o ran deddfwriaeth

cyflogaeth, sy'n golygu bod pob gweithiwr ysgol yn cael ei gyflogi gan yr awdurdod lleol, ond bod penderfyniadau ynghylch penodi a rheoli gweithwyr o'r fath yn cael eu cyflawni'n bennaf gan benaethiaid/cyrff llywodraethu, fel y bo'n briodol. Ni fydd yn ofynnol i ysgolion Caerffili gyhoeddi ac adrodd ar eu ffigurau penodol eu hunain gan nad oes unrhyw ysgol yn cyflogi mwy na 250 o staff. Mae'n ofynnol i ddata bwllch cyflog rhwng y rhywiau'r Cyngor gael eu cyhoeddi ar ein gwefan ein hunain a gwefan y Llywodraeth erbyn 30 Mawrth bob blwyddyn. Rhaid i'r data gynnwys y tâl fesul awr, fel ffigur cymedrig (gan nodi'r gwahaniaeth rhwng cyfartaledd cyflog dynion a menywod) a'r ffigur canolrif, (gan nodi'r gwahaniaeth rhwng canolbwyntiau o fewn ystodau cyflog dynion a menywod). Caiff cyflogwyr eu hannog i lunio datganiad ysgrifenedig yn esbonio'r data.

Mae'r Rheoliadau hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor gyhoeddi'r bwllch cyflog cymedrig a chanolrif rhwng y rhywiau mewn perthynas â thâl bonws. Bydd y Cabinet yn ymwybodol nad yw'r Cyngor yn cynnig gwaith ar dasg na chynlluniau cymell bonws.

Diolchodd y Cabinet i'r Swyddog am yr adroddiad a chafwyd trafodaeth arno.

Ailadroddodd y Cabinet nad yw'r adroddiad yn deillio o dalu cyflogeion gwrywaidd a benywaidd yn wahanol am yr un gwaith neu am waith cyfatebol, ond mae'n ganlyniad i'r rolau y mae dynion a menywod yn gweithio ynddynt ar hyn o bryd a'r cyflogau y mae'r rolau hyn yn eu denu. Mae'r bwllch cyflog rhwng y rhywiau yn adlewyrchu achosion y bwllch cyflog rhwng y rhywiau ar lefel gymdeithasol. Mae'r mwyafrif helaeth o swyddi yn y chwarter isaf o ddata yn swyddi rhan amser. Swyddi yw'r rhain sy'n parhau i ddenu ymgeiswyr benywaidd yn bennaf.

Holodd un Aelod pam mai menywod yn bennaf sy'n dal swyddi gofalu, arlwyo a glanhau. Eglurodd y Swyddogion mai'r cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith yw hyn yn bennaf; mae'r swyddi fel arfer yn rhai rhan-amser ac yn aml yn cyd-fynd â chyfrifoldebau gofal, ac mae'n adlewyrchu cefnogaeth barhaus y Cyngor i staff, gan hyrwyddo cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith. Nodwyd y bu gofyniad yn y gorffennol i gyflogi dynion sy'n ofalwyr, a bu'n anodd eu recriwtio.

O ran cofnodi'r swyddi, lle mae nifer o gyflogeion yn ymgymryd â nifer o rolau rhan-amser, holwyd sut y caiff y rhain eu cofnodi. Esboniodd Swyddogion fod y swyddi yn cael eu cofnodi, hyd at ddiwedd 2019, felly i bob pwrpas gellid cyfrif cyflogai ddwywaith, os oes ganddo ddwy swydd.

Ar ôl ystyried a thrafod, cynigiwyd ac eiliwyd y dylid cymeradwyo'r argymhelliad yn yr adroddiad. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol trwy godi dwylo.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau sydd wedi'u cynnwys yn adroddiad y Swyddogion, y dylid cytuno ar y datganiad ysgrifenedig, fel sydd wedi ei atodi gyda'r Adroddiad, sy'n rhoi manylion data'r bwllch cyflog rhwng y rhywiau, i'w gyhoeddi ar wefan y cyngor a gwefan y Llywodraeth ar-lein gan ddefnyddio'r gwasanaeth adrodd ar y bwllch cyflog.

9. AWDURDODI SWYDDOGION I DDIOGELU'R CYHOEDD – ISAFBRIS UNED (MUP) ALCOHOL

Roedd yr adroddiad yn hysbysu'r Cabinet am y ddeddfwriaeth newydd ar Isafswm Prisiau Alcohol yng Nghymru ac yn ceisio awdurdodiad o dan Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Isafbris am Alcohol) (Cymru) 2018 ar gyfer swyddogion yr isadran Diogelu'r Cyhoedd.

Roedd yr adroddiad hefyd yn gofyn i Swyddog Monitro'r Cyngor wneud y newidiadau angenrheidiol i'r Cyfansoddiad er mwyn adlewyrchu'r modd yr oedd Deddf Iechyd y Cyhoedd (Isafbris am Alcohol) (Cymru) 2018 yn cael ei rhoi ar waith, ac adlewyrchir hyn yn y diweddariad o'r Cyfansoddiad yng nghyfarfod blynyddol y Cyngor fis Mai 2020.

Nodwyd bod angen awdurdodiad ychwanegol ar Swyddogion o fewn yr Is-adran Diogelu'r Cyhoedd o dan Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Isafbris am Alcohol) (Cymru) 2018 er mwyn gorfodi'r ddeddfwriaeth a chyflawni eu dyletswyddau.

Diolchodd y Cabinet i'r Swyddog am yr adroddiad a chafwyd trafodaeth arno.

Wrth nodi'r ddeddfwriaeth, mynegwyd pryderon ynghylch ceidwaid siopau a manwerthwyr bychain yn y Fwrdeistref. Eglurodd y Swyddogion fod Llywodraeth Cymru wedi rhoi Ymgyrch Gyfathrebu ar waith, a bod yr awdurdod lleol wedi darparu rhestr o'r manwerthwyr, gyda'r nod o roi manylion newidiadau Isafbris Uned Alcohol i fanwerthwyr. Bydd Swyddogion Safonau Masnach yn cynnig rhagor o gymorth yn rhan o'u harolygiadau rheolaidd. Rhoddwyd sicrwydd i'r Aelodau y bydd dull gweithredu graddol yn cael ei roi ar waith cyn cymryd camau gorfodi, er mwyn caniatáu i'r Isafbris Uned Alcohol ymsefydlu.

Gofynnodd un Aelod am ragor o wybodaeth am yr Isafbris Uned Alcohol a phwy sy'n elwa o ganlyniad i'r cynnydd mewn costau alcohol. Eglurodd Swyddogion nad treth yw'r cynnydd, felly manwerthwyr fyddai'n elwa arno; fodd bynnag y nod yw lleihau faint o alcohol sy'n cael ei werthu, ac o ganlyniad, fe ddylai hyn gydbwyso. Nodwyd bod deddfwriaeth debyg ar waith yn yr Alban, na chafwyd adborth amdano hyd yma. Cytunodd y Swyddogion i ddarparu'r adroddiadau a ryddhawyd i'r Cabinet ar y cynllun sydd ar waith yn yr Alban, ond nid yw adroddiadau lechyd wedi'u darparu ar hyn o bryd.

Gwnaeth un o'r Aelodau ymholiad mewn perthynas â phrisiau a argraffwyd ar becynnu alcohol a gweithrediad y Ddeddf. Eglurodd Swyddogion y bydd yn drosedd i werthu alcohol o dan yr Isafbris Uned Alcohol, ac er bod Deddfwriaeth Diogelu Defnyddwyr ar waith, mae Deddf Iechyd y Cyhoedd (Isafbris am Alcohol) (Cymru) 2018 yn disodli'r ddeddfwriaeth Defnyddwyr.

Ar ôl ystyried a thrafod, cynigiwyd ac eiliwyd y dylid cymeradwyo'r argymhellion yn adroddiad y Swyddogion. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol trwy godi dwylo.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau a geir yn adroddiad y Swyddogion: -

- i) Bod Pennaeth Diogelu'r Cyhoedd yn cael ei awdurdodi, o dan Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Isafbris am Alcohol) (Cymru) 2018 fel y gall swyddogion o fewn yr isadran ddefnyddio pwerau dirprwyedig i gyflawni eu dyletswyddau.
- ii) Diwygio Cyfansoddiad y Cyngor trwy ychwanegu Deddf Iechyd y Cyhoedd (Isafbris am Alcohol) (Cymru) 2018.

10. **STORM DENNIS**

Gofynnodd yr adroddiad am gymeradwyaeth y Cabinet i ariannu'r pecyn cymorth ariannol a gyhoeddwyd yn y Cyngor ar 20 Chwefror 2020.

Nodwyd bod y llifogydd diweddar yn y fwrdeistref sirol, o ganlyniad i storm Dennis, wedi effeithio ar lawer eiddo a bod trigolion a busnesau yn gorfod wynebu'r gwaith glanhau aruthrol.

Mewn cyfarfod o'r Cyngor ar 20 Chwefror 2020, cyhoeddodd yr Arweinydd fanylion am becyn cymorth ariannol i drigolion a busnesau a oedd wedi eu heffeithio gan y llifogydd. Mae hyn yn cynnwys taliad untro o £500 ar gyfer aelwydydd cymwys, a £1,000 ar gyfer busnesau. Rhoddwyd gwybod i'r Cyngor hefyd y byddai swm cychwynnol o £250k yn cael ei neilltuo.

Diolchodd y Cabinet i'r swyddog am yr adroddiad a chafwyd trafodaeth arno.

Nodwyd yr effeithiwyd ar 242 eiddo, ac y cysylltwyd â'r rhan fwyaf ohonynt a chynnig cefnogaeth iddynt, a bod gwaith yn parhau i gyrraedd pob eiddo sy'n weddill. Yn ogystal, mae Llywodraeth Cymru wedi cynnig Cynllun Cymorth Dewisol, y cwblhawyd 86 o geisiadau ar ei

gyfer gyda chymorth Swyddogion; mae 48 dal heb eu cwblhau, ond mae Swyddogion yn gweithio i sicrhau bod y rhain yn cael eu cyflwyno cyn gynted â phosibl.

Roedd y Cabinet a'r Swyddogion yn dymuno nodi bod ymdrechion a chefnogaeth staff, ar draws nifer o wasanaethau, yn rhagorol yn ystod cyfnodau mwyaf tyngedfennol y llifogydd. Paratôdd staff yn gyflym iawn i ddiwallu anghenion y preswylwyr, gan sicrhau bod gwasanaethau gofal ar gael ar gyfer aelodau o'r fwrdeistref sy'n agored i niwed, a chynorthwywyd gyda'r argyfwng llifogydd. Ychwanegodd yr Arweinydd fod lobiö ar y gweill, o ran Llywodraeth ganolog a Llywodraeth Cymru, i gael cymorth i'r rhai yr effeithiwyd arnynt gan Storm Dennis, ac i gael cymorth gyda'r gwaith seilwaith mawr sydd ei angen.

Yn olaf, amlinellodd y Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a'r Swyddog Monitro, mewn perthynas â 7.1 yn yr adroddiad a'r Rheoliadau Ariannol, y llywodraethu da a gyflawnwyd yn rhan o'r broses.

Ar ôl ystyried a thrafod, cynigiwyd ac eiliwyd y dylid cymeradwyo'r argymhelliad yn adroddiad y Swyddogion. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol trwy godi dwylo.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau sydd wedi eu cynnwys yn adroddiad y Swyddogion, y dylai'r £250k a neilltuwyd ar gyfer y pecyn cymorth ariannol gael ei ariannu o danwariant a ragamcanwyd yng nghyllidebau Ariannu Cyfalaf 2019/20.

11. MATER EITHRIEDIG

Ystyriodd yr Aelodau dystysgrif prawf budd i'r cyhoedd gan y Swyddog Priodol a daethant i'r casgliad, at ei gilydd, fod y budd i'r cyhoedd o gynnal yr eithriad yn bwysicach na'r budd i'r cyhoedd o ddatgelu'r wybodaeth. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol trwy godi dwylo.

PENDERFYNWYD, yn unol ag Adran 100A (4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, fod y cyhoedd yn cael ei wahardd o weddill y cyfarfod oherwydd y byddai'n debygol y datgelir gwybodaeth eithriedig iddynt fel y nodwyd ym mharagraff(au) 14 Rhan 4 o Atodlen 12A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

12. GWERTHU TIR GERLLAW TŶ DYFFRYN, YSTRAD MYNACH

Gofynnwyd i'r Cabinet dynnu'r adroddiad yn ôl.

Ar ôl ystyried a thrafod, cynigiwyd ac eiliwyd y dylid tynnu'r adroddiad yn ôl. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol trwy godi dwylo.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau a roddwyd yn y cyfarfod, y dylid tynnu'r eitem yn ôl.

Daeth y cyfarfod i ben am 11.42am.

Cymeradwywyd, a llofnodwyd yn gofnod cywir, yn amodol ar unrhyw gywiriadau a wnaed yn y cyfarfod a gynhaliwyd ar 24 Mehefin 2020.